

تحلیل اثربخشی مؤلفه‌های اقتصادی بر روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی (مطالعه موردی: شهر بوشهر)

رضا رضایی^۱؛ غلامرضا جعفری نیا^{۲*}؛ حبیب پاسالارزاده^۳

- ۱- دانشجوی دکتری جامعه شناسی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران
۲- دانشیار گروه جامعه شناسی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران (نویسنده مسئول)
۳- استادیار گروه جامعه شناسی، واحد بوشهر، دانشگاه آزاد اسلامی، بوشهر، ایران

دریافت دست‌نوشته: ۱۴۰۲/۰۵/۲۸؛ پذیرش دست‌نوشته: ۱۴۰۲/۰۶/۲۸

واژگان کلیدی	چکیده
اقتصاد، اجتماع، شهرهای مرزی، نرم‌افزار SPSS، شهر بوشهر	پایگاه اجتماعی - اقتصادی همانند یک قالب یا ظرف اجتماعی است که در چارچوب آن سنجش تأثیر مؤلفه اقتصادی بر وضعیت روحیات و باورهای اجتماعی افراد حائز اهمیت است. از این‌رو، هدف بررسی تأثیر مؤلفه‌های اقتصادی بر روحیات و باورهای اجتماعی ایرانیان انجام شده است. جامعه آماری تحقیق شامل شهروندان بالای ۱۸ سال ساکن شهر بوشهر به تعداد ۱۰۸۵۲۳ نفر می‌باشد. نمونه آماری با استفاده از فرمول کوکران به تعداد ۳۸۳ نفر بوده که به‌صورت در دسترس انتخاب شدند. روش تحقیق به لحاظ ماهیت توصیفی - همبستگی است و از لحاظ هدف کاربردی می‌باشد و برای سنجش متغیرهای تحقیق از پرسشنامه‌های محقق ساخته استفاده شد. تجزیه و تحلیل داده‌ها با کمک نرم‌افزار SPSS و آزمون فرضیه‌ها با روش معادلات ساختاری موجود در نرم‌افزار SmartPLS انجام شد. نتایج این تحقیق نشان داد که بین مؤلفه اقتصادی و روحیات و باورهای اجتماعی در شهروندان شهر بوشهر ارتباط وجود دارد و مؤلفه‌های اقتصادی از طریق مؤلفه‌هایی شامل نرخ تورم، میزان درآمد، نرخ ارز، تولید ناخالص داخلی، وضعیت مسکن، رشد اقتصادی و شاخص فلاکت به‌طور کلی به میزان ۷۷/۵ درصد روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان تبیین می‌کند. همچنین نتایج تحلیل مسیر (معادلات ساختاری) نشان داد که ضریب رگرسیونی استاندارد شده تأثیر جهت‌گیری وضعیت (مؤلفه‌های) اقتصادی بر مسائل اجتماعی به‌عنوان متغیر وابسته برابر با ۰/۸۸۰ است. مؤلفه‌های اقتصادی نظیر نرخ تورم، میزان درآمد، نرخ ارز، تولید ناخالص داخلی، وضعیت مسکن، رشد اقتصادی و شاخص فلاکت و روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان تأثیر معنی‌داری دارد.

۱- مقدمه
رونق داشته باشد اصلاً فرصت نمی‌کنند به اجتماع و ابعاد آن شامل روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی بها دهند. زمانی که بیکاری در اوج است و مشکلات اقتصادی انتظارات میان افراد را تلف می‌کند و افراد قادر به تأمین نیازهای خود نیستند این افراد آماده پذیرش آسیب‌های مختلف اجتماعی می‌شوند و این آسیب‌های جامعه‌ی متمدن امروزی و فشارهای زندگی ناشی از آن

جامعه ما در حال گذار است و نباید فراموش کرد که ما در حال طی کردن مسیری هستیم که جامعه سنتی ما را به سمت مدرن شدن پیش می‌برد و در این میان اتفاقی که می‌افتد این است که بسیاری از ارزش‌ها و هنجارهای ما از بین می‌روند. جامعه‌ای که در حال شکوفایی باشد و افراد در آن، از صبح به دنبال کار و تلاش باشند و کسب‌وکار و تولید

نظر دارد. همچنین نگاه خاص به رابطه مشکلات اقتصادی با روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی ایرانیان و روش های آن و ورود به این مسئله نیز باید مد نظر قرار گیرد و این دومین ضرورت توجه کننده انجام این پژوهش است. در دو دهه اخیر توجه به مؤلفه های اقتصادی به عنوان عوامل مهم تأثیرگذار بر مسائل اجتماعی، به یکی از موضوعات مهم جامعه‌شناختی بدل شده است، مطالعه و پژوهش در این زمینه به منظور شناخت بیشتر تأثیر جنبه های اقتصادی زندگی و ارائه تحلیل های اجتماعی بر فرایند بهبود روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی صورت می پذیرد. تحلیل های جهانی بیانگر آن است که آسیب های اجتماعی و جرائم مربوط نظیر خشونت درون خانواده، طلاق، اختلافات خانوادگی، کودکان کار، زنان خودسرپرست، شرکت های هرمی، سرقت، بزهکاری، خودکشی، اعتیاد، روان پریشی، مشروبات الکلی، اعتیاد به ماهواره و فضای مجازی مستهجن، ترک تحصیل نوجوانان، دختران فراری، زنان متکدی و بی خانمان، کودکان، سکونتگاه های غیرمجاز، چک های برگشتی، قانون گریزی، ناآرامی های اجتماعی، فساد اداری و مالی و شیوع ارتشا و اختلاس همه می تواند ریشه در بحران های اقتصادی افراد و خانواده ها داشته باشد. البته مسلماً فاکتورهای دیگر نیز مؤثر هستند ولی در بیشتر آسیب های اجتماعی رد پای مسائل اقتصادی را به وضوح می توان دید. برای شناخت رابطه بین مشکلات اقتصادی با روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی به طور منطقی ابتدا باید از تعریف این دو مفهوم آغاز کرد و سپس رابطه آنها را مورد بررسی قرار داد و در نهایت پیامدهای مشکلات اقتصادی و تأثیر آن بر روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی بیان گردد. از این رو هدف مقاله حاضر تحلیل اثربخشی مؤلفه های اقتصادی با روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی ایرانیان در شهر بوشهر در قالب این فرضیه است که مؤلفه های اقتصادی نظیر نرخ تورم، میزان درآمد، نرخ ارز، تولید ناخالص داخلی، وضعیت مسکن، رشد اقتصادی و شاخص فلاکت و روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی تأثیر معنی داری دارد. سؤال این است که آیا مؤلفه های اقتصادی بر روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی نظیر شهر بوشهر مؤثر

مربوط به قشر خاصی نیست (Bruce, 2018: 95)، بلکه همه ی افراد و گروه ها در زندگی شخصی، خانوادگی و اجتماعی تحت تأثیر تنش ها و چالش های موجود در جامعه بخصوص چالش های اقتصادی قرار می گیرند. دستیابی به منابع ارزشمند و کمیابی مانند ثروت، قدرت دانش و منزلت، افراد را در لایه های مختلف سلسله مراتب جای می دهد (Chalabi, 2015: 137)؛ و به این ترتیب جایگاه آنها در جامعه یا به عبارتی پایگاه اجتماعی - اقتصادی آن را تعیین می کند. پایگاه اجتماعی - اقتصادی همانند یک قالب یا ظرف اجتماعی است که در چارچوب آن شیوه مواجهه افراد با محیط اجتماعی ساخته و پرداخته می شود. سنجش تأثیر مشکلات اقتصادی بر وضعیت روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی افراد هم از لحاظ نظری و هم از لحاظ کاربردی حائز اهمیت است و موجب شناخت بعد جامعه‌شناختی می شود و هم می توان با شناخت متغیرهای مؤثر در آن وضعیت افراد را برای سیاست گذاری ها و برنامه ریزی ها استفاده کرد و با شناخت برخی از مشکلات اجتماعی باعث ایجاد یک چتر حمایتی قدمی در جهت توانمندسازی افراد در آن برداشت. عوامل مختلفی بر روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی در سطح جامعه تأثیرگذار است و در این میان، مسائل اقتصادی و معیشتی از اهمیت و جایگاه ویژه ای برخوردار است و گاهی می تواند زمینه ساز وقوع جرائم خشن در افرادی که مستعد این گونه جرائم هستند، باشد. بر اساس بررسی ها و تحقیقات صورت گرفته، اغلب اشخاصی که دچار برخی انحرافات در روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی هستند و مرتکب برخی جرائم بخصوص جرائم خشن شده و یا به مفهوم عامیانه از آنها به عنوان اراذل و اوباش یاد می شود، افرادی هستند که درگیر آسیب های اجتماعی ناشی از مسائل اقتصادی و دچار اختلالات روحی و روانی هستند (Tavastli, 2021: 41).

در خصوص تبیین رابطه مشکلات اقتصادی با روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی ایرانیان تا به حال پژوهش مستقلی در ایران انجام نشده است. از این رو می توان گفت در درجه اول از لحاظ علمی توسعه علمی موضوع از جمله مهم ترین ضرورت هایی است که انجام این پژوهش در

است؟ که در پاسخ به این سؤال این فرضیه مطرح شد که مؤلفه‌های اقتصادی بر روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی نظیر شهر بوشهر مؤثر است.

۲- ادبیات پژوهش

در زمینه بررسی مسائل و مشکلات اقتصادی جامعه در زمینه‌های مختلف داخلی و بین‌المللی تحقیقاتی پراکنده انجام شده است ولی در زمینه ارتباط مشکلات اقتصادی با مسائل اجتماعی جمع‌آوری مطالب بسی دشوار است، زیرا منابع موجود در این زمینه پراکنده بوده و هر نویسنده‌ای از دید خود مسائل اجتماعی و ابعاد جامعه‌شناختی و رویکردها به این موضوع و مسائل مربوط به آن را مورد توجه قرار داده است. برخی از این مطالعات عبارتند از مطالعات رفیعی و همکاران (۱۴۰۱) که در پژوهشی با عنوان مشکلات اجتماعی تهدیدکننده سلامت اجتماعی و دارای اولویت در ایران بیان کردند که مشکلات اجتماعی زیادی در جامعه وجود دارد، ۱۰ مشکلی که بیشترین اولویت را دارد، به ترتیب عبارتند از بیکاری، فساد اداری و مالی، نابرابری درآمدی، گرانی مسکن، کمبود اعتماد، فقر، کاهش سرمایه‌گذاری مولد، اعتیاد، جرم و ناامیدی از آینده. برنامه‌ریزی برای مداخلات و نیز پژوهش‌های سلامت اجتماعی در سال‌های پیش رو را باید به نحوی هدفمند انجام داد تا مشکلاتی که بیشترین بار را بر جامعه تحمیل می‌کنند، در اولویت تخصیص منابع و امکانات محدود کشور قرار گیرند. همچنین اعتمادی‌راد و همکاران (۱۴۰۱) در پژوهشی با عنوان بررسی جامعه‌شناختی نقش عوامل اجتماعی بر تورم و نوسانات نرخ ارز بیان کردند که تأثیر سه متغیر؛ اعتماد نهادی، امنیت روانی و سرمایه اجتماعی بر کنش‌های تورم‌زای شهروندان معنی‌دار است؛ بنابراین این سه فرضیه پژوهش پذیرفته می‌شوند. با توجه به یافته‌های پژوهش می‌توان نتیجه گرفت که عوامل اجتماعی نیز تأثیر معناداری بر تورم و نوسانات نرخ ارز دارند که متأسفانه در پژوهش‌ها و همچنین برنامه‌ریزی‌های دولت به این عوامل بی‌توجهی می‌شود. در ادامه نیز رضایی‌روشن و رحمانی فیروزجاه (۱۴۰۰) در پژوهشی با عنوان بررسی تأثیر توسعه انسانی بر تولید ناخالص داخلی با تأکید بر نقش تعدیل‌گر پیشرفت اجتماعی بیان کردند که تأثیر توسعه انسانی بر تولید ناخالص

داخلی در دو گروه از کشورهای با درآمد متوسط به بالا و کشورهای با درآمد بالا افزایشی و معنی‌دار؛ اثر توسعه انسانی از کانال پیشرفت اجتماعی به تولید ناخالص داخلی در هر چهار گروه از کشورها تأثیر افزایشی و معنادار؛ در نهایت، سرمایه و اشتغال تأثیر افزایشی و معنادار بر تولید ناخالص داخلی سرانه در کشورهای با درآمد بالا دارد. پیشرفت اجتماعی به‌عنوان پل ارتباطی می‌تواند نقش فزاینده‌ای در انتقال اثر توسعه انسانی به تولید ناخالص داخلی داشته باشد؛ بنابراین، باید توجه ویژه‌ای به سطوح پیشرفت اجتماعی برای تقویت سطوح نیازهای اساسی انسان، زیرساخت‌های رفاه، فرصت‌ها در کشورها شود. در مطالعات بین‌المللی نیز *Wendt* (۲۰۲۳) در پژوهشی با عنوان تفکر اقتصاد اجتماعی از جنبه اجتماعی: رابطه متقابل بین مددکاری اجتماعی و مدیریت در اقتصاد اجتماعی بیان کردند که اقتصاد اجتماعی در واقع از خودسازمان‌دهی افراد برای رزق و روزی خود در قالب جوامع دوستانه، تعاونی‌ها و شرکت‌های متقابل پدید می‌آید که کارآفرینی اجتماعی نیز به آن اضافه شده است. تغییر ساختاری در تدارک اجتماعی مستلزم همکاری با مخاطبان آن در روحیه مشارکت و شبکه‌سازی همه دست‌اندرکاران است. طراحی یادگیری در حوزه مدیریت مددکاری اجتماعی و اقتصاد اجتماعی باید با این تغییر مطابقت داشته باشد. برنامه درسی می‌تواند با رفاه شخصی شروع شود و به سمت رفاه عمومی پیش رود. در زمینه گسترده‌تر همستگی سازمان‌یافته و کار «برای مردم و کره زمین»، خانواده رفاه عمومی نیز شامل وظایف مدیریتی و حاکمیتی است که باید برای مشارکت در آن در هر سطحی آموخت. همچنین *Garritzmann* و همکاران (۲۰۲۳) در پژوهشی با عنوان سرمایه‌گذاری اجتماعی در اقتصاد دانش: سیاست اصلاحات فراگیر، طبقه‌بندی شده و هدفمند در سراسر جهان بیان کردند که تعامل میراث سیاست و عوامل اجتماعی - اقتصادی توضیح اصلی برای معرفی عملکردهای سیاست‌های سرمایه‌گذاری اجتماعی است، درحالی‌که پروفایل‌های توزیعی آنها به‌طور اساسی توسط ائتلاف‌های سیاسی شکل می‌گیرد. در ادامه نیز *Svitlana* (۲۰۲۱) در مقاله‌ای با عنوان تحلیل کتاب‌شناختی و تجسم بودجه مسکن اجتماعی: ارتباط تحقیقات جامعه‌شناختی و اقتصادی به بررسی رابطه مسائل

به کارگیری ابزارها و تکنیک‌های خاص این علم ضرورت می‌یابد. جامعه جهانی در دهه‌های اخیر دستخوش تحولات مهمی گردیده که این تغییرات نه تنها در روش بلکه در محتوا ظهور یافته است (Mumtaz, 2012: 84). «تئوری جامعه جهانی (The World Society Theory)» در قالب اندیشه نونهادگرایی به تحلیل چگونگی تأثیرگذاری فرایندهای جهانی شدن و اقتصاد بر مسائل اجتماعی می‌پردازد. اندیشه نونهادگرایی دولت - ملت‌ها را کنش‌گرانی عقلانی در نظر می‌گیرد که در داخل یک فضای نهادی بزرگ‌تر یا فرهنگ جهانی عمل می‌کنند. فرهنگ جهانی مجموعه‌ای از ارزش‌ها، هنجارها و مدل‌هایی است که کنش‌ها، کنش‌گران و واکنش‌های مشروع دولت‌ها، سازمان‌ها و حتی افراد را تجویز و تعریف می‌کند (Sadrosky, 2011: 1002). بک و همکاران (۲۰۱۲) معتقدند بعد از جنگ جهانی دوم مباحث حقوق بشر و حقوق شهروندی تبدیل به گفتمان غالب جهانی شده است. این گفتمان شامل تجویزاتی برای دولت - ملت‌ها در خصوص قواعد رسمی و غیررسمی مرتبط با حقوق همه انسان‌ها به خصوص گروه‌های اقلیت مانند زنان، کودکان، معلولین، هم‌جنس‌گرایان و گروه‌های نژادی، قومی و مذهبی است. بر اساس این تئوری پیش‌بینی می‌شود دولت‌ها در مواجهه با فشارهای داخلی و خارجی و در جهت کسب مشروعیت در جامعه جهانی اقدام به اتخاذ سیاست‌هایی در جهت کاهش مشکلات اقتصادی و اصلاح قوانین و نهادهای سازمی مدل‌های هنجاری جدید کنند. نظریه‌پردازان بر مبنای این تئوری معتقدند که قواعد نهادی جهانی مرتبط با حقوق مردم در جامعه در تمامی دولت - ملت‌ها در سطح جهان انتشار می‌یابد و هم‌زمان با تغییرات سیاست‌گذاری‌های کلان حاکمیت، قواعد نهادی جدیدی در داخل کشورها ایجاد می‌کند و یا قواعد سابق را دچار تحول می‌کند. به‌علاوه هرچقدر پیوند کشورها با جامعه جهانی بیشتر باشد؛ بیشتر از فضای نهادی جامعه جهانی متأثر می‌شود و همین امر منجر به دستیابی به نتایج متفاوت در کشورها می‌شود (Rocheblau, 2012: 42). با استناد به این رویکرد نظری، انتظار می‌رود وضعیت مسائل اجتماعی مانند روحیات اجتماعی، باورهای اجتماعی، مسئولیت‌پذیری اجتماعی، سلامت اجتماعی، تحرک اجتماعی، اعتماد اجتماعی، مشارکت اجتماعی و حمایت اجتماعی در

جامعه‌شناختی و مشکلات اقتصادی با بودجه‌های اجتماعی پرداختند و بیان کردند که برخی مسائل مربوط به بحث اقتصاد شامل بیکاری، سطح درآمد، مسائل مربوط به اقتصاد خانواده از جمله مسائلی است که ممکن است بتوانند مشکلاتی بدتر را در زمینه‌های مختلف دیگر برای خانواده ایجاد کنند و از جمله مهم‌ترین زمینه‌ها می‌توان به بحث مسائل جامعه‌شناختی و امور عمومی مردم که روزانه در اجتماع با آن سروکار دارند.

اگرچه موارد مطالعاتی مربوط به موضوع مورد توجه نویسندگان و مؤلفان در زمینه‌های مختلفی است، این نویسندگان و مؤلفان کمتر به بررسی رابطه مسائل و مشکلات اقتصادی با موارد مرتبط با مسائل اجتماعی پرداخته‌اند. در برخی موارد نیز منابع فارسی صرفاً به ذکر برخی موارد موردی و چالش‌ها و پیامدهای آن می‌پردازند و یا آنکه بر فرایند شکل‌گیری و تحقق این مبحث مهم تمرکز دارند. در واقع بسیاری از کتاب‌های فارسی موجود در زمینه مسائل اجتماعی موضوع را از زاویه بررسی علل، عوامل و پیامدهای ناشی از عدم توجه به این مبحث جامعه‌شناختی و برخی ابعاد آن در قالب یک بحث فرعی در مطالعه خود مورد بحث و بررسی قرار می‌دهند و به بررسی رابطه مشکلات اقتصادی با روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی افراد نمی‌پردازند؛ که در این تحقیق سعی شده است که به بررسی و تبیین رابطه مشکلات اقتصادی با روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی ایرانیان به‌صورت موردی در شهر بوشهر پرداخته شود.

در این راستا مطالب جدیدی مطرح شده و عناوین تازه‌ای اتخاذ گردیده است. یکی از موضوعات بالقوه قدرتمندی که در تحقیقات میدانی جغرافیا در حال نشو و نما می‌باشد بر مسائل مربوط به مشکلات اقتصادی نظیر تورم، افزایش نرخ ارز، تولید ناخالص داخلی، شاخص فلاکت و فقر و تنگدستی تأکید می‌ورزد ضرورت طرح این‌گونه سؤالات از یک‌سو ناشی از آگاهی فزاینده جامعه‌شناسان و اقتصاددانان در جهت به کارگیری قواعد و قوانین اجتماعی در تجزیه و تحلیل‌های اقتصادی بوده و از سوی دیگر به این دلیل بوده است که جهت انجام اصلاحات لازم برای رسیدن به چارچوب عملی و نتیجه‌گیری صحیح از وسایل خاص اجتماعی - اقتصادی الزاماً

$$n = \frac{NZ^2 \frac{\alpha}{2} \times p(1-p)}{E^2(N-1) + Z^2 \frac{\alpha}{2} \times p(1-p)} \quad (1)$$

$$\frac{108523(1/96)^2 \times 0/5 * 0/5}{(0/06)^2 (108523-1) + (1/96)^2 * 0/5 * 0/5} = 382.81 \quad (2)$$

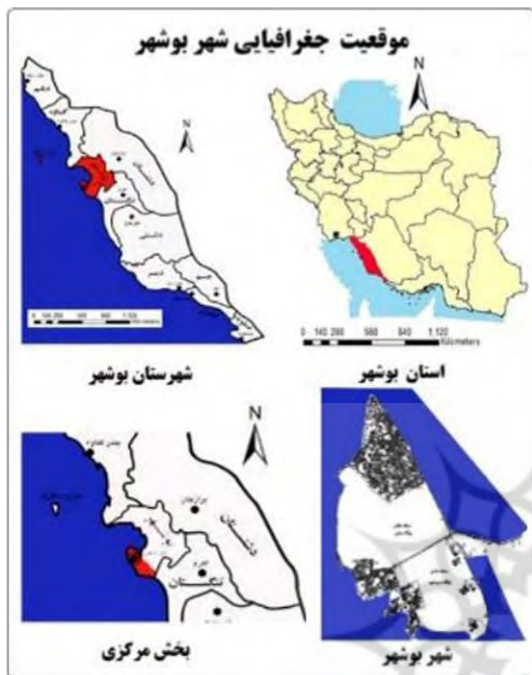
مطالعات میدانی جهت به دست آوردن نظر شهروندان در رابطه با مشکلات اقتصادی شامل میزان درآمد، طبقه اقتصادی، تحصیلات و وضعیت مسکن به عنوان متغیر مستقل و بحث روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی به عنوان متغیر وابسته با تکمیل پرسشنامه‌های مورد نظر و کسب مجوز از دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر و مراجعه به مدارس و هماهنگی با مدارس ابتدا هدف از پژوهش و اطلاعات به دست آمده از آن و تعریفی از مشکلات اقتصادی شامل میزان درآمد، طبقه اقتصادی، تحصیلات و وضعیت مسکن به عنوان متغیر مستقل و بحث روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی به عنوان متغیر وابسته در سطح شهر توضیح داده شد، سپس پرسشنامه بین معلمان توزیع و پس از پاسخگویی جمع‌آوری می‌گردد. جهت گردآوری اطلاعات در این پژوهش از پرسشنامه وضعیت اقتصادی محقق ساخته استفاده شد که این پرسشنامه دربرگیرنده سؤالاتی درباره چهار مؤلفه میزان درآمد، طبقه اقتصادی، تحصیلات و وضعیت مسکن می‌باشد که میزان تأثیر هرکدام از این مؤلفه‌های اقتصادی را با مسائل اجتماعی مطرح در شهر بوشهر بررسی کرد. سؤالات پرسشنامه بر اساس نمره‌دهی پنج معیاره طراحی شده است. پرسشنامه مورد استفاده در تحقیق حاضر، بر مبنای یک روش تجربه شده، برای ارزیابی وجوه مختلف، شکل گرفته است که روی هم رفته وضعیت اجتماعی - اقتصادی را برحسب توانمندی‌ها و دستاوردهای مردمی به نمایش می‌گذارد. روایی پرسشنامه حاضر با تأیید اساتید راهنما و همچنین کارشناسان آمار مورد تأیید قرار گرفت و میزان پایایی نیز با استفاده از آزمون کرونباخ ۰/۹۷۶ به دست آمد که از مقدار استاندارد ۰/۷۰ بیشتر بوده و مورد تأیید قرار گرفت. داده‌ها در دو سطح آمار توصیفی و استنباطی مورد تحلیل قرار گرفتند. در سطح توصیفی از جداول فراوانی و درصد فراوانی، نمودار درصد فراوانی و جدول شاخص‌های گرایش مرکزی و پراکنندگی برای

کشورهای در حال توسعه اسلامی، از یک طرف شاهد تحولات مشابهی با یکدیگر باشند و از طرف دیگر این تحولات در راستای الگوی فرهنگ جهانی مرتبط با وضعیت گروه‌های مختلف مردم در جامعه باشد. بدین ترتیب، در چارچوب تئوری جامعه جهانی تحقیق حاضر تلاش می‌کند تا با بررسی روند تحولات ویژگی‌های اقتصادی و اجتماعی در ایران میزان تطابق و همخوانی این تحولات در ایران را طی یک بازه زمانی را با گزاره‌های تئوری جامعه جهانی مورد مطالعه و شناسایی قرار دهد (Zatomka, 2015). الگوی تحلیلی پژوهش کنونی شامل مجموعه‌ای از نظریه‌های مرتبط با موضوع پژوهش است که به لحاظ نظری به تبیین یا طبقه‌بندی متغیر مستقل و وابسته پژوهش می‌پردازد. برخی از گزاره‌های مدل تحلیلی از یک نظریه خاص گرفته شده و برخی دیگر تلفیقی از نظریه‌های مختلف هستند. با وجود این تا جای ممکن تلاش شد در گزاره‌هایی که از بیش از یک نظریه استفاده شده، تشابه آنها رعایت شود تا نظریه‌های مورد استفاده، مکمل یکدیگر باشند (Tavasoli, 2021: 59).

۳- روش‌شناسی پژوهش

این تحقیق به لحاظ هدف کاربردی بوده و به لحاظ اجرای روش اجرا از نوع تحقیق‌های توصیفی با تأکید بر روش همبستگی است. همچنین تحقیق حاضر، از نظر روش و ماهیت از نوع تحقیق همبستگی است و از لحاظ جمع‌آوری اطلاعات از نوع میدانی می‌باشد. مقیاس اندازه‌گیری داده‌ها مقیاس نسبی است. جامعه آماری پژوهش حاضر شامل کلیه شهروندان شهر بوشهر بالای ۱۸ سال در سال ۱۴۰۰ بود که طبق آمار سازمان برنامه و بودجه استان تعداد افراد بالای ۱۸ سال در شهر بوشهر (جمعیت شهری) تعداد ۱۰۸۵۲۳ نفر است. برای انتخاب نمونه آماری جهت استفاده از روش‌های تحلیلی آمار استنباطی، از روش نمونه‌گیری تصادفی ساده استفاده می‌شود یعنی هیچ‌گونه گزینش ذهنی از قبل وجود ندارد که با توجه به حجم زیاد جامعه آماری برای جمع‌آوری اطلاعات از روش نمونه‌گیری تصادفی استفاده می‌شود. نمونه‌گیری به روش تصادفی و حجم نمونه با استفاده از فرمول کوکران محاسبه شد. با توجه به فرمول کوکران ۳۸۳ نفر برای نمونه به روش تصادفی انتخاب شده‌اند.

ارائه وضعیت متغیرهای جمعیت شناختی و متغیرهای مستقل و وابسته استفاده شد. در سطح استنباطی از آزمون کلموگروف-اسمیرنوف جهت مشخص کردن نرمال یا غیر نرمال بودن داده‌ها و همبستگی پیرسون جهت سنجش رابطه بین متغیرها و در نهایت سایر آزمون‌های پیش فرض رگرسیون و همچنین آزمون رگرسیون چندگانه جهت پیش بینی متغیر وابسته بر اساس متغیرهای مستقل به طور هم‌زمان استفاده شد. کلیه تحلیل‌ها با نرم‌افزار آماری SPSS در سطح معنی‌داری ۰/۰۵ در نظر گرفته شد و خروجی‌های آماری پیوست شد.

شکل ۱- موقعیت جغرافیایی شهر بوشهر (منبع ابولی و همکاران، ۱۴۰۱: ۹۶).

۴- یافته‌های پژوهش

خلاصه وضعیت آمار توصیفی مربوط به متغیرهای مدل در جدول (۱) ارائه شده است.

مقادیر میانگین متغیرهای تحقیق به شرح جدول فوق بود که بیشترین و کمترین میانگین به ترتیب برابر ۱۴۸/۸۷ و ۱۱۱/۳۲ مربوط به دو مؤلفه وضعیت مسکن و میزان درآمد بود. مقادیر واریانس نیز برای دو متغیر روحیات اجتماعی و باورهای اجتماعی به ترتیب ۵۳۱/۴۰ و ۷۷۴/۶۶ به دست آمد. ضریب چولگی منفی برای مؤلفه‌های وضعیت اقتصادی (نرخ ارز، تولید ناخالص داخلی، وضعیت مسکن، رشد اقتصادی و شاخص فلاکت) و برای برخی مؤلفه‌های دیگر (مثل نرخ تورم و میزان درآمد)، چولگی مثبت خواهد بود. کشیدگی مثبت (وضعیت مسکن، رشد اقتصادی، شاخص فلاکت) یعنی قله توزیع موردنظر از توزیع نرمال

از نظر لغوی مفهوم الگو در فرهنگ فارسی به نمونه و سرمشق گفته می‌شود. الگو جزء کوچکی از یک شیء بزرگ است که از لحاظ کارکرد با شیء واقعی یکسان است. الگو به ما می‌آموزد که در شرایط و وضعیت‌های گوناگون چه ملاک‌ها یا معیارها و روش خاصی را در پیش گیریم و به‌عنوان نقطه آغازی از واقعیت است که دیدگاه ما را در رابطه با واقعیت ساده می‌کند. در واقع الگو، مشخصه‌های اساسی و بنیادی واقعیت را نمایندگی می‌کند؛ چیزی است که واقعیت را نشان داده و جنبه‌های معین از دنیای واقعی را در ارتباط با مسائل مورد بررسی، تشریح کرده و روابط مهم بین جنبه‌های مختلف را نشان می‌دهد (Roche, 2012).

محدوده مورد مطالعه پژوهش حاضر از لحاظ مکانی در شهر بوشهر می‌باشد که شهری بندری و مرکز استان بوشهر، از استان‌های جنوب غربی ایران و در حاشیه خلیج فارس است. شهر بوشهر به طول ۱۵ کیلومتر و در موقعیت جغرافیایی ۲۸ درجه و ۵۹ دقیقه و ۳۰ ثانیه عرض جغرافیایی و ۵۰ درجه و ۵۱ دقیقه و ۱۵ ثانیه طول شرقی نسبت به نصف‌النهار گرینویچ قرار گرفته است. به دلیل هم‌سطح بودن و در مواردی پایین بودن از سطح دریا و نفوذ آب‌های خلیج فارس از شمال، جنوب و جنوب شرق، به‌صورت یک شبه‌جزیره استثنایی درآمد که تنها از جهت گوشه‌ای از شرق آن به خشکی منتهی می‌شود (Hosseini Kenin, 2008: 18).

Ahmadi Abuli et al., 2022: 96; Zairi, 2021: 114). این شهرستان از دو بخش مرکزی و خارگ، چهار شهر (بوشهر، خارگ، چفادک و عالیشهر) و دو دهستان تشکیل شده است و دارای آب‌وهوای گرم و مرطوب است

– H_0 : توزیع داده‌ها نرمال است.
 – H_1 : توزیع داده‌های نرمال نیست.
 با توجه به جدول (۲) نتایج مربوط به آزمون نرمالیتی داده‌ها در آزمون شاپیرو-ویلک و همچنین آزمون کولموگروف اسمیرنوف نرمال نیست و فرض صفر رد می‌شود پس برای بررسی همبستگی داده‌ها از آزمون پیرسون استفاده خواهیم کرد. در ادامه با استفاده از ضریب همبستگی اسپیرمن به بررسی ارتباط متغیرهای تحقیق و همبستگی موجود بین آنها و همچنین همبستگی بین مؤلفه‌های مربوط به متغیرهای تحقیق پرداخته می‌شود. ماتریس ضرایب همبستگی بین متغیرهای تحقیق در جدول (۳) ارائه شده است.

بالتر و کشیدگی منفی (مثل نرخ تورم، میزان درآمد، نرخ ارز، تولید ناخالص داخلی، روحیات اجتماعی، باورهای اجتماعی) نشانه پایین‌تر بودن قله از توزیع نرمال است. با استفاده از آزمون شاپیرو-ویلک و آزمون کولموگروف اسمیرنوف نرمال بودن داده‌ها را می‌توان بررسی کرد که نتایج آن در جدول (۲) برای متغیرهای تحقیق نشان داده شده است. این آزمون در سطح اطمینان ۹۵٪ انجام می‌گیرد و سطح معناداری ۰/۰۵ است. اگر p -مقدار به دست آمده کمتر از ۰/۰۵ باشد نرمال بودن داده‌ها را نتیجه می‌گیریم و در غیر این صورت نرمال بودن داده‌ها صحیح نیست. دو فرض آزمون:

جدول ۱- آمار توصیفی متغیرهای تحقیق.

تعداد	حداقل	حداکثر	میانگین	واریانس	چولگی		کشیدگی	
					آماره	خطای معیار	آماره	خطای معیار
۳۸۲	۸۴	۱۷۵	۱۲۹,۰۸	۳۸۵,۸۴	۰,۱۷۳	۰,۱۲۵	-۰,۲۹۸	۰,۲۴۹
۳۸۲	۵۶	۱۶۸	۱۱۱,۳۲	۵۷۸,۹۲	۰,۲۳۴	۰,۱۲۵	-۰,۴۰۳	۰,۲۴۹
۳۸۲	۷۷	۱۷۵	۱۳۸,۹۲	۵۰۲,۳۳	-۰,۳۵۷	۰,۱۲۵	-۰,۴۷۲	۰,۲۴۷
۳۸۲	۷۰	۱۷۵	۱۴۱,۸۱	۴۸۰,۱۴	-۰,۴۰۷	۰,۱۲۵	-۰,۱۸۹	۰,۲۴۹
۳۸۲	۸۴	۱۷۵	۱۴۸,۸۷	۴۱۶,۷۹	-۰,۶۷۳	۰,۱۲۵	۰,۰۸۹	۰,۲۴۹
۳۸۲	۷۷	۱۷۵	۱۴۱,۴۱	۳۸۷,۰۷	-۰,۴۹۲	۰,۱۲۵	۰,۵۹۸	۰,۲۴۹
۳۸۲	۷۷	۱۷۵	۱۴۱,۴۱	۳۸۷,۰۷	-۰,۴۹۲	۰,۱۲۵	۰,۵۹۸	۰,۲۴۹
۳۸۲	۹۶	۲۰۰	۱۴۷,۹۶	۵۳۱,۴۰	۰,۲۱۳	۰,۱۲۵	-۰,۲۵۱	۰,۲۴۹
۳۸۲	۶۴	۱۹۲	۱۳۷,۱۱	۷۷۴,۶۶	-۰,۰۶۱	۰,۱۲۵	-۰,۳۰۲	۰,۲۴۹
۳۸۲								

جدول ۲- نتایج آزمون نرمال‌سازی متغیرهای اصلی.

متغیرها	آزمون کولموگروف-اسمیرنوف		آزمون شاپیرو-ویلک	
	آماره	درجه آزادی	سطح معنی‌داری	درجه آزادی
نرخ تورم	۰,۱۱۲	۳۸۲	۰,۱۰۰	۳۸۲
میزان درآمد	۰,۰۸۸	۳۸۲	۰,۱۰۰	۳۸۲
نرخ ارز	۰,۱۰۲	۳۸۲	۰,۱۰۰	۳۸۲
تولید ناخالص داخلی	۰,۰۹۶	۳۸۲	۰,۱۰۰	۳۸۲
وضعیت مسکن	۰,۱۱۵	۳۸۲	۰,۱۰۰	۳۸۲
رشد اقتصادی	۰,۰۹۸	۳۸۲	۰,۱۰۰	۳۸۲
شاخص فلاکت	۰,۰۹۸	۳۸۲	۰,۱۰۰	۳۸۲
روحیات اجتماعی	۰,۱۲۳	۳۸۲	۰,۱۰۰	۳۸۲
باورهای اجتماعی	۰,۰۷۶	۳۸۲	۰,۱۰۰	۳۸۲

تحلیل اثربخشی مولفه های اقتصادی بر روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی (مطالعه موردی: شهر بوشهر)

جدول ۳- آزمون ۲ اسپیرمن برای تعیین همبستگی متغیرهای اصلی تحقیق.

نرخ تورم	میزان درآمد	نرخ ارز	تولید ناخالص داخلی	وضعیت مسکن	رشد اقتصادی	شاخص فلاکت	روحیات اجتماعی	باورهای اجتماعی
همبستگی اسپیرمن	همبستگی اسپیرمن	همبستگی اسپیرمن	همبستگی اسپیرمن	همبستگی اسپیرمن	همبستگی اسپیرمن	همبستگی اسپیرمن	همبستگی اسپیرمن	همبستگی اسپیرمن
سطح معنی داری	سطح معنی داری	سطح معنی داری	سطح معنی داری	سطح معنی داری	سطح معنی داری	سطح معنی داری	سطح معنی داری	سطح معنی داری
تعداد	تعداد	تعداد	تعداد	تعداد	تعداد	تعداد	تعداد	تعداد
۱,۰۰۰	۰,۲۵۶	۰,۲۹۰	۰,۳۶۵	۰,۲۳۰	۰,۲۲۳	۰,۲۲۳	۰,۶۱۰	۰,۱۸۵
۱,۰۰۰	۰,۱۰۰	۰,۱۰۰	۰,۱۰۰	۰,۱۰۰	۰,۱۰۰	۰,۱۰۰	۰,۱۰۰	۰,۱۰۰
۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲
۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳	۰,۰۰۳
۱,۰۰۰	۰,۹۶۰	۰,۹۶۰	۰,۹۶۰	۰,۹۶۰	۰,۹۶۰	۰,۹۶۰	۰,۹۶۰	۰,۹۶۰
۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲
۰,۶۱۵	۰,۰۳۵	۰,۰۳۵	۰,۰۳۵	۰,۰۳۵	۰,۰۳۵	۰,۰۳۵	۰,۰۳۵	۰,۰۳۵
۱,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰
۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲
۰,۵۳۳	-۰,۳۳۹	-۰,۱۰۰	-۰,۱۰۰	-۰,۱۰۰	-۰,۱۰۰	-۰,۱۰۰	-۰,۱۰۰	-۰,۱۰۰
۱,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰
۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲
۰,۵۰۸	۰,۲۹۵	۰,۱۹۵	۰,۰۷۱	۰,۲۲۳	۰,۲۲۳	۰,۲۲۳	۰,۲۲۳	۰,۲۲۳
۱,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰
۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲
۰,۵۰۸	۰,۲۹۵	۰,۱۹۵	۰,۰۷۱	۰,۲۲۳	۰,۲۲۳	۰,۲۲۳	۰,۲۲۳	۰,۲۲۳
۱,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰
۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲
۰,۱۲۰	۰,۱۲۰	۰,۱۴۳	۰,۲۹۱	۰,۲۷۳	۰,۱۳۰	۰,۶۱۰	۰,۱۳۰	۰,۶۱۰
۱,۰۰۰	۰,۰۱۹	۰,۰۱۹	۰,۰۰۵	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰
۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲
۰,۲۹۶	۰,۱۱۴	۰,۱۱۴	۰,۰۹۹	۰,۰۹۴	۰,۱۰۶	۰,۳۱۲	۰,۱۸۵	۰,۱۸۵
۱,۰۰۰	۰,۰۰۰	۰,۰۲۶	۰,۰۲۶	۰,۰۵۳	۰,۰۶۸	۰,۰۳۹	۰,۰۰۰	۰,۰۰۰
۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲	۳۸۲

(۰/۰۵) کوچک تر است و همبستگی بین این دو متغیر مثبت و معنی دار است.

در ادامه جهت مقایسه میانگین متغیرهای مورد بررسی آزمون تی مستقل تک نمونه ای استفاده شده که نتایج آن به شرح جدول (۴) می باشد

چنانچه در جدول (۳) ملاحظه می گردد تمام مؤلفه های وضعیت اقتصادی شامل نرخ تورم، میزان درآمد، نرخ ارز، تولید ناخالص داخلی، وضعیت مسکن، رشد اقتصادی و شاخص فلاکت در سطح معنی داری ۰/۰۵ آزمون ۲ اسپیرمن برابر با ۰/۰۰۰ بوده و این سطح از حداقل سطح معنی داری

جدول ۴- نتایج آزمون تی تست تک نمونه‌ای

متغیر	t	درجه آزادی	سطح معنی داری	انحراف از میانگین	تفاوت در سطح معنی داری ۹۵٪	
					تفاوت میانگین	پایین بالا
نرخ تورم	۱۲۸,۴۳۴	۳۸۱	۰,۰۰۰	۱,۰۰۵	۱۲۹,۰۷۹	۱۳۱,۰۰۵
میزان درآمد	۹۰,۴۲۸	۳۸۱	۰,۰۰۰	۱,۲۳۱	۱۱۱,۳۲۲	۱۱۳,۷۷۴
نرخ ارز	۱۲۱,۱۴۳	۳۸۱	۰,۰۰۰	۱,۱۴۷	۱۳۸,۹۱۹	۱۴۱,۱۷۷
تولید ناخالص داخلی	۱۲۶,۴۹۳	۳۸۱	۰,۰۰۰	۱,۱۲۱	۱۴۱,۸۱۴	۱۴۴,۰۰۲
وضعیت مسکن	۱۴۲,۵۲۰	۳۸۱	۰,۰۰۰	۱,۰۴۵	۱۴۸,۸۶۹	۱۵۰,۹۰۲
رشد اقتصادی	۱۴۰,۴۸۶	۳۸۱	۰,۰۰۰	۱,۰۰۷	۱۴۱,۴۱۱	۱۴۳,۳۳۹
شاخص فلاکت	۱۴۰,۴۸۶	۳۸۱	۰,۰۰۰	۱,۰۰۷	۱۴۱,۴۱۱	۱۴۳,۳۳۹
روحیات اجتماعی	۱۲۵,۴۴۷	۳۸۱	۰,۰۰۰	۱,۱۷۹	۱۴۷,۹۵۸	۱۵۰,۲۰۸
باورهای اجتماعی	۹۶,۲۸۲	۳۸۱	۰,۰۰۰	۱,۴۲۴	۱۳۷,۱۱۰	۱۳۹,۹۰۱

جدول ۵- واریانس مدل رگرسیونی متغیر مشکلات اقتصادی و رابطه آن با روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی.

R	ضریب تشخیص (R^2)	ضریب تشخیص تعدیل شده	خطای استاندارد
۰,۸۸۰	۰,۷۷۵	۰,۷۷۵	۱۷,۱۲۰۸۴
منبع تغییرات	مجموع مربعات	درجه آزادی	میانگین مربعات
رگرسیون	۳۸۳۸۹۲,۶۶۴	۱	۳۸۳۸۹۲,۶۶۴
باقیمانده	۱۱۱۳۸۶,۸۱۲	۳۸۰	۲۹۳,۱۲۳
کل	۴۹۵۲۷۹,۴۷۶	۳۸۱	---
F	سطح معنی داری	سطح اطمینان	خطای استاندارد
۳۵۷,۱۵۷	۰,۰۰۰	۰,۹۵	۱۷,۱۲۰۸۴

شهروندان شهرهای مرزی رابطه معنادار وجود دارد. $H_1 =$ بین مؤلفه‌های اقتصادی و روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی رابطه معنادار وجود ندارد. $H_0 =$ برای آزمون تأثیر متغیر مستقل (پیش‌بین) بر متغیر وابسته این فرضیه از آزمون رگرسیون استفاده شده است. با توجه به جدول (۵) از آنجاکه سطح معنی داری آزمون مربوطه برابر ۰/۰۰ می‌باشد، می‌توان چنین ادعا نمود که آزمون فوق با خطای ۰/۰۵ یا سطح اطمینان ۰/۹۵ معنی دار است. ضریب تشخیص R^2 که عبارت است از نسبت تغییرات توضیح داده شده توسط متغیر مشکلات اقتصادی به تغییرات کل، ۰/۷۷۵ است. می‌توان بیان نمود که حدود ۷۷/۵ درصد شهروندان شهرهای مرزی (Y)، توسط تغییرات در متغیر مستقل یا مشکلات اقتصادی (X) تبیین می‌گردد و در جهت

در قسمت نتایج میانگین نمونه و انحراف معیار نمونه و میزان خطا معیار میانگین را نشان می‌دهد. در جدول دوم t میزان تی محاسبه شده را نمایش می‌دهد، درجه آزادی و سطح معنی داری را نشان می‌دهد. مهم‌ترین مطلب در این جدول میزان سطح معنی داری می‌باشد که چون این میزان از ۰/۰۵ کوچک‌تر باشد با اطمینان ۹۵٪ تفاوت آماری معنی دار بین میانگین‌های واقعی و مفروض وجود دارد. پس می‌توان نتیجه گرفت که میانگین متغیرهای تحقیق دارای تفاوت معنی داری با یکدیگر می‌باشند. می‌توان نتیجه گرفت که میانگین متغیرهای تحقیق دارای تفاوت معنی داری با یکدیگر می‌باشند. در ادامه به جهت تعیین رابطه هر یک از مؤلفه‌های متغیر مستقل بر مؤلفه‌های متغیر وابسته نوع رابطه هر کدام از متغیرها در قالب یک فرضیه بررسی خواهد شد. بین مؤلفه‌های اقتصادی و روحیات و باورهای اجتماعی

مدل رگرسیونی این آزمون از لحاظ آماری معنی دار است که چنین نتیجه گیری با توجه به فرایند تحلیل مسیر و همچنین تحلیل بار عاملی در شکل ۲ نشان داده شده است. با توجه به مدل برازش داده شده فوق ضریب رگرسیونی استاندارد شده و سطح معنی داری به دست آمده مشخص می شود که تأثیر همه متغیرها از جانب متغیر مستقل بر متغیر وابسته و همچنین متغیرهای میانجی معنی دار است. به عبارتی نتایج آزمون در جدول (۷) نشان داد که متغیر مستقل اقتصادی و مؤلفه های آن دارای رابطه معنی دار با متغیر مسائل اجتماعی (وابسته) و مؤلفه های آن است. بدین معنی که با بهبود مسائل اقتصادی در جامعه میزان وضعیت اجتماعی بهبود خواهد یافت. در ارتباط با نقش مؤلفه های متغیرهای مسائل اجتماعی و وضعیت اقتصادی با استفاده از آزمون بوت استرپینگ (*Bootstrapping*) داده های اثر غیرمستقیم ویژه (*Specific Indirect Effect*) در نرم افزار اسمارت پی آل اس نسخه ۴ استفاده شد که نتایج مربوط به نقش میانجی این دو متغیر در جدول (۸) نمایش داده شده است

تعیین این میزان اثربخشی به بررسی ضرایب مربوط به این متغیرها می پردازیم.

بنابراین رابطه ریاضی بین متغیر مؤلفه های اقتصادی و روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی به صورت زیر خواهد بود:

$$Y = -0.1155 \text{Economic Situation} - 0.954 \text{Inflation Rate} + 0.720 \text{Amount of Income} + 0.846 \text{Exchange Rate} + 0.823 \text{Gross Domestic Product} + 842 \text{Housing Situation} + 0.880 \text{Economic Growth} - 0.960 \text{Misery Index} - 4.732C$$

با توجه به معادله می توان بیان نمود که با توجه به علامت منفی شیب خط، یک واحد افزایش در متغیرهای مستقل شامل وضعیت اقتصادی و نرخ تورم و شاخص فلاکت موجب کاهش در متغیر روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی می شود و افزایش سایر مؤلفه ها نظیر میزان درآمد، نرخ ارز، تولید ناخالص داخلی، وضعیت مسکن و رشد اقتصادی با روحیات و باورهای اقتصادی این شهروندان هم جهت می باشد، پس می توان نتیجه گرفت که

جدول ۶- ضرایب متغیر مشکلات اقتصادی و رابطه آن با روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی.

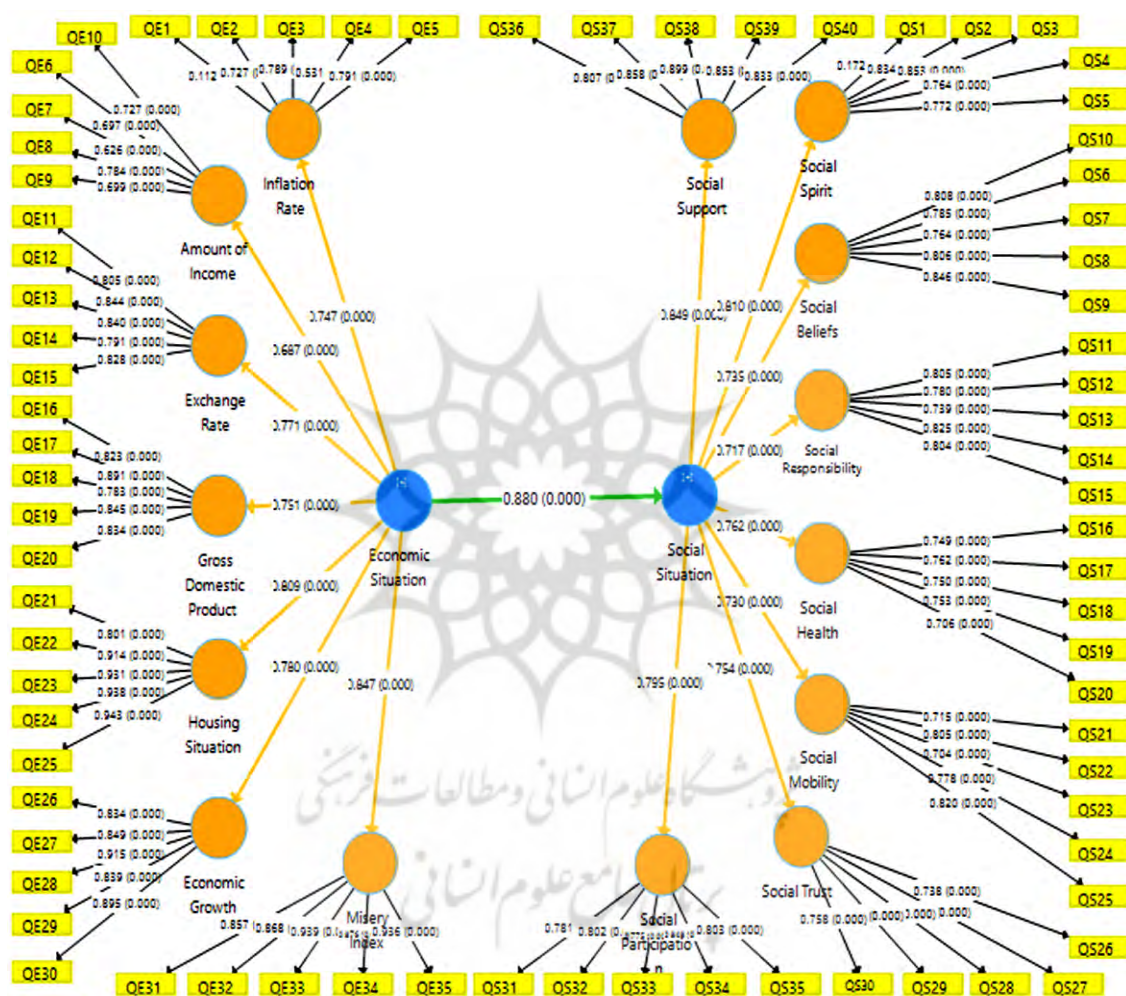
عنوان متغیر	نماد	β شیب خط	t محاسبه شده	سطح معنی داری	نتیجه آزمون
عرض از مبدأ	C	-۴,۷۳۲	۴,۳۷۸	۰,۰۰۰	رد فرض H_0
وضعیت اقتصادی	Economic Situation	-۱,۱۵۵	-۰,۰۳۲	۰,۰۰۰	رد فرض H_0
نرخ تورم	Inflation Rate	-۰,۹۵۴	-۱۸,۸۹۹	۰,۰۰۰	رد فرض H_0
میزان درآمد	Amount of Income	۰,۷۲۰	۱۷,۰۹۶	۰,۰۰۰	رد فرض H_0
نرخ ارز	Exchange Rate	۰,۸۴۶	۲۳,۳۶۷	۰,۰۰۰	رد فرض H_0
تولید ناخالص داخلی	Gross Domestic Product	۰,۸۲۳	۲۱,۹۸۵	۰,۰۰۰	رد فرض H_0
وضعیت مسکن	Housing Situation	۰,۸۴۲	۲۶,۷۲۲	۰,۰۰۰	رد فرض H_0
رشد اقتصادی	Economic Growth	۰,۸۸۰	۲۴,۱۵۰	۰,۰۰۰	رد فرض H_0
شاخص فلاکت	Misery Index	-۰,۹۶۰	-۳۰,۹۶۴	۰,۰۰۰	رد فرض H_0

جدول ۷- ضرایب رگرسیونی متغیرهای مدل.

شرح	ضریب	آماره تی	سطح معنی داری
میزان درآمد / مسائل اقتصادی	۰,۶۸۷	۱۹,۴۶	۰,۰۰۰
رشد اقتصادی / مسائل اقتصادی	۰,۷۸	۲۲,۵۶۸	۰,۰۰۰
نرخ ارز / مسائل اقتصادی	۰,۷۷۱	۲۳,۷۵۲	۰,۰۰۰

ادامه جدول ۷- ضرایب رگرسیونی متغیرهای مدل.

شرح	ضریب	آماره تی	سطح معنی داری
تولید ناخالص داخلی / مسائل اقتصادی	۰,۷۵۱	۲۱,۰۹۳	۰,۰۰۰
وضعیت مسکن / مسائل اقتصادی	۰,۸۰۹	۲۸,۴۳۳	۰,۰۰۰
نرخ تورم / مسائل اقتصادی	۰,۷۴۷	۲۲,۸۳۱	۰,۰۰۰
شاخص فلاکت / مسائل اقتصادی	۰,۸۴۷	۳۳,۳۷۷	۰,۰۰۰

شکل ۲- تحلیل بار عاملی و ضرایب رگرسیونی مدل.

است که از بین مؤلفه‌های هر متغیر مورد بررسی می‌توان بیان کرد که نقش مؤلفه‌های متغیر مستقل با متغیر وابسته و مؤلفه‌های آن معنی‌دار و مورد تأیید است پس یعنی این فرضیه تحقیق که بیان می‌کند که مؤلفه‌های اقتصادی بر وضعیت اجتماعی تأثیر معنی‌داری دارد، مورد تأیید است.

بر اساس ضرایب استاندارد و مقادیر بحرانی ارائه شده در جدول (۸) و همچنین نمودار موجود در شکل (۲) همه مسیرهای مستقیم، معنی‌دار هستند ($p \leq 0/001$). لذا همه فرضیه‌ها بدون نقش مؤلفه‌ها، تأیید شد. در ادامه، در ارتباط با نقش مؤلفه‌های متغیرهای تحقیق طبق جدول (۸) قابل ذکر

جدول ۸- مقادیر اثر مؤلفه های متغیرهای مستقل با متغیرهای وابسته

متغیر مستقل	متغیر وابسته	مؤلفه های متغیر وابسته	نمونه اصلی	میانگین نمونه	انحراف استاندارد	آماره t	P Values
مسائل و مشکلات اقتصادی	وضعیت اجتماعی	وضعیت اجتماعی	۰/۰۷۵	۰/۰۷۴	۰/۰۳۴	۲/۱۷۴	۰/۰۳۰
		حمایت اجتماعی	۰/۷۴۷	۰/۷۴۵	۰/۰۳۷	۲۰/۳۴۷	۰/۰۰۰
		اعتماد اجتماعی	۰/۶۶۴	۰/۶۶۲	۰/۰۴۳	۱۵/۴۴	۰/۰۰۰
		باورهای اجتماعی	۰/۶۴۷	۰/۶۴۶	۰/۰۴	۱۶/۱۹۹	۰/۰۰۰
		سلامت اجتماعی	۰/۶۷۱	۰/۶۶۹	۰/۰۴۳	۱۵/۷۳۷	۰/۰۰۰
		روحیات اجتماعی	۰/۷۱۳	۰/۷۱۲	۰/۰۳۵	۲۰/۵۱۳	۰/۰۰۰
		تحرک اجتماعی	۰/۶۴۳	۰/۶۴۲	۰/۰۴۳	۱۴/۸۲۹	۰/۰۰۰
		مسئولیت پذیری اجتماعی	۰/۶۳۱	۰/۶۲۹	۰/۰۴۷	۱۳/۵۶	۰/۰۰۰
		مشارکت اجتماعی	۰/۷	۰/۶۹۷	۰/۰۴۱	۱۷/۲۱۴	۰/۰۰۰
		وضعیت اجتماعی	مسائل و مشکلات اقتصادی	مسائل و مشکلات اقتصادی	۰/۳۲۲	۰/۳۱۸	۰/۰۵۴
نرخ تورم	۰/۲۱۷			۰/۲۱۶	۰/۰۳۷	۵/۹۴۰	۰/۰۰۰
میزان درآمد	۰/۲۳۴			۰/۲۳۲	۰/۰۴۲	۵/۶۱۱	۰/۰۰۰
نرخ ارز	۰/۲۸۴			۰/۲۸۱	۰/۰۴۹	۵/۷۸۹	۰/۰۰۰
تولید ناخالص داخلی	۰/۲۷۱			۰/۲۶۸	۰/۰۴۹	۵/۵۸۹	۰/۰۰۰
وضعیت مسکن	۰/۲۶۵			۰/۲۶۱	۰/۰۵۰	۵/۲۶۱	۰/۰۰۰
رشد اقتصادی	۰/۲۴۲			۰/۲۳۹	۰/۰۴۷	۵/۱۰۸	۰/۰۰۰
شاخص فلاکت	۰/۲۲۳			۰/۲۱۸	۰/۰۴۷	۴/۷۳۳	۰/۰۰۰

۵- بحث و نتیجه گیری

اقتصادی) بر مسائل اجتماعی به عنوان متغیر وابسته برابر با ۰/۸۸۰ و میزان این تأثیر بر مؤلفه های مربوط به مؤلفه های اقتصادی در مدل رگرسیونی شامل وضعیت اقتصادی، نرخ تورم، میزان درآمد، نرخ ارز، تولید ناخالص داخلی، وضعیت مسکن، رشد اقتصادی و شاخص فلاکت به ترتیب برابر با ۰/۱۱۵۵، ۰/۹۵۴، ۰/۷۲۰، ۰/۸۴۶، ۰/۸۲۳، ۰/۸۴۲، ۰/۸۸۰ و ۰/۹۶۰- بود و در آزمون آماری تحلیل مسیر نیز این مقادیر برای این مؤلفه ها به ترتیب ۰/۲۶۵، ۰/۲۱۷، ۰/۲۳۴، ۰/۲۸۴، ۰/۲۷۱، ۰/۲۶۵، ۰/۲۴۲ و ۰/۲۲۳ (خطوط زرد رنگ) است. مقدار ضریب تعیین برای (R^2) متغیر تأثیرپذیری متغیر وضعیت اجتماعی از متغیر وضعیت (مؤلفه های) اقتصادی و مؤلفه های آن برابر با ۰/۷۷۵ است. به این معنی که این متغیر مشکلات اقتصادی و مؤلفه های آن با مقدار ضرایب تعیین بیان

نتایج تحقیق حاضر نشان داد، از آنجا که سطح معنی داری آزمون مربوطه برابر ۰/۰۰۰ می باشد، می توان چنین ادعا نمود که آزمون فوق با خطای ۰/۰۵ یا سطح اطمینان ۰/۹۵ معنی دار است. ضریب تشخیص R^2 نسبت تغییرات توضیح داده شده توسط متغیر مشکلات اقتصادی به تغییرات کل، ۰/۷۷۵ می باشد. می توان بیان نمود که حدود ۷۷/۵ درصد تغییرات متغیر وابسته روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی (Y)، توسط تغییرات در متغیر مستقل یا مؤلفه های اقتصادی (X) تبیین می گردد. پس می توان نتیجه گرفت که مدل رگرسیونی این آزمون از لحاظ آماری معنی دار است. همچنین با توجه به مدل برازش داده شده، ضریب رگرسیونی استاندارد شده تأثیر جهت گیری وضعیت (مشکلات

شده توسط متغیرهای تأثیرگذار بر آن به خصوص متغیر مستقل (مشکلات اقتصادی) بیان شده است. لذا همه فرضیه‌ها بدون نقش مؤلفه‌ها، تأیید شد. از بین مؤلفه‌های هر متغیر مورد بررسی می‌توان بیان کرد که نقش مؤلفه‌های متغیر مستقل با متغیر وابسته و مؤلفه‌های آن معنی‌دار و مورد تأیید است پس یعنی این فرضیه تحقیق که بیان می‌کند که مسائل و مشکلات اقتصادی بر وضعیت اجتماعی تأثیر معنی‌داری دارد، مورد تأیید می‌باشد.

نتایج به‌دست‌آمده با نتایج مطالعات رفیعی و همکاران (۱۴۰۱)، اعتمادی‌راد و همکاران (۱۴۰۱)، رضایی‌روشن و رحمانی فیروزجاه (۱۴۰۰)، علیجان‌زاده فیروزی و همکاران (۱۴۰۰)، خواجه‌ناینی و همکاران (۱۳۹۹)، بیات شاهپرست و عباسی (۱۳۹۹)، شهسواری و سلمانی (۱۳۹۷)، شهرکی و کیانی قلعه‌سرد (۱۳۹۷)، یحییوی دیزج و همکاران (۱۳۹۷)، حسینی امین و همکاران (۱۳۹۶)، *Wendt* (۲۰۲۳)، *Garritzmann* و همکاران (۲۰۲۳)، *Svitlana* (۲۰۲۱) و *Pohlan* (۲۰۱۹) همخوانی دارد.

در تحلیل و تبیین نتایج بالا می‌توان بیان کرد که مشکلات اجتماعی زیادی در جامعه وجود دارد، ۱۰ مشکلی که بیشترین اولویت را دارد، به ترتیب عبارتند از بیکاری، فساد اداری و مالی، نابرابری درآمدی، گرانی مسکن، کمبود اعتماد، فقر، کاهش سرمایه‌گذاری مولد، اعتیاد، جرم و ناامیدی از آینده. برنامه‌ریزی برای مداخلات و نیز پژوهش‌های سلامت اجتماعی در سال‌های پیش رو را باید به نحوی هدفمند انجام داد تا مشکلاتی که بیشترین بار را بر جامعه تحمیل می‌کنند، در اولویت تخصیص منابع و امکانات محدود کشور قرار گیرند. مسائل اجتماعی متأثر از احساس محرومیت نسبی و حمایت اقتصادی است و متغیر پایگاه اقتصادی اجتماعی نیز تحت تأثیر احساس محرومیت نسبی است. متغیرهای تأثیرگذار بر کیفیت زندگی به ترتیب بیشترین اثرگذاری عبارت است از مسائل اجتماعی، احساس محرومیت نسبی و پایگاه اقتصادی اجتماعی؛ بنابراین می‌توان گفت که کیفیت زندگی مناسب به‌وسیله وجود احساس اعتماد اجتماعی در فرد، کمتر بودن احساس محرومیت نسبی، قرار گرفتن در موقعیت اقتصادی اجتماعی بالاتر و حمایتی که فرد از سوی خانواده، دوستان و آشنایان دریافت می‌کند، ایجاد می‌شود. با توجه به اثربخش

بودن متغیرهای وابسته مسائل اجتماعی، احساس محرومیت نسبی، پایگاه اقتصادی اجتماعی و حمایت اجتماعی در کیفیت زندگی شهروندان تهرانی با ضریب تعیین بالا و رابطه‌ای که متغیرهای مستقل با یکدیگر دارند، پرداختن به تمامی آنها نیازمند توجه عمیق و بررسی‌های گسترده‌ای است که بایستی در رأس برنامه‌های اجتماعی و اقتصادی جامعه قرار گیرد. از آنجایی که شهر بوشهر، جمعیت فراوانی را در خود جای داده است، یافته‌های پژوهش حاضر می‌تواند تا حدی قابل تعمیم به کلان‌شهرهای دیگر کشورمان باشد و بدین‌ترتیب نتایج تأکید بر دو بعد اجتماعی و اقتصادی دارد، کمک شایانی در اصلاح شرایط جامعه و ارتقاء کیفیت زندگی خواهد داشت و این مسئله نیاز دارد که در تبیین مؤلفه‌های اقتصادی مورد بررسی دقت نظر لازم لحاظ شود.

از دریچه مفهوم عادت‌واره می‌توان گفت زندگی در شرایط فشار اقتصادی و به‌طور خاص تورم، سبب شکل‌گیری یا ساخت منش یا عادت‌واره معینی در جوانان شده است. از نظر پژوهشگران، مقوله‌های هفت‌گانه بر ساخته در این مطالعه، منش معینی را شکل می‌دهند. مهم‌ترین مؤلفه‌های تشکیل‌دهنده این منش، محوریت پول و زندگی در شرایطی از احساس بی‌هنجاری است. لازم است از خانواده‌ها به شکل جدی حمایت و حداقل‌های زندگی برای همگان فراهم شود، احساس امنیت نسبت به آینده تقویت شود تا نسل جوان با نگاهی مثبت در جامعه فعالیت کند؛ به‌ویژه سیاست‌های حمایتی اثربخش در مناطق فقیرنشین و حاشیه‌دنبال شود و منابع فرهنگی و اقتصادی لازم در اختیار افراد و خانواده‌ها قرار گیرند. احساس امنیت و اطمینان به آینده از این طریق تقویت می‌شود. باید تلاش کرد از تکرار موج‌های تورم و ناپایداری اقتصادی کاسته و از این طریق از شکل‌گیری ذهن بی‌هنجار پیشگیری شود. بسیاری از آسیب‌های اجتماعی ناشی از شکل‌گیری ذهن درگیر ابهام و بی‌هنجاری است؛ ذهنی که به این عادت کرده است که هیچ چیز پیش‌بینی‌پذیر نیست و هر از گاهی باید منتظر بحران بود. کنش‌گرانی با چنین ذهنیتی نمی‌توانند عامل توسعه باشند. بی‌هنجاری و ابهام آسیب‌بزرگی است؛ اما عادت به آن خطرات بیشتری به دنبال دارد. به نظر می‌رسد کنش‌گران به ناپایداری و بی‌هنجاری عادت می‌کنند و از این طریق کنش‌هایی در پیش می‌گیرند که

۲. پیشنهاد می شود که دولت باید اصلاح نظام بانکی و نرخ سود بانکی را در اولویت قرار دهد که مستلزم سیاست پولی مناسب و نظارت دقیق است و نظارت بانکی توسط سازمانی ترجیحاً مستقل از بانک مرکزی یا یک سازمان با اختیارات کافی درون بانک مرکزی صورت گیرد تا این مهم را انجام دهد که از این طریق بتواند نرخ تورم را کنترل کند تا بحث های روانی به جهت حفظ روحیه و باورهای اجتماعی کنترل شود.
۳. پیشنهاد می شود که یکی از اساسی ترین چالش های چشم انداز اقتصاد ایران پدیده جهانی شدن است که در راستای آن برخورداری از صنعت رقابت پذیر برای اقتصاد اجتناب ناپذیر است. به نظر می رسد از اقدامات مهم و اساسی کشور در دستیابی به اهداف سند چشم انداز، بهبود فضای کسب و کار و رقابتی نمودن آن در کشور است.
۴. پیشنهاد می شود که یکی از راه های رفع مشکلات اقتصادی به جهت کنترل نرخ ارز، مردم سالاری اقتصادی و مشارکت فراگیر عمومی در اقتصاد است که این مهم از طریق پذیرش شرکت ها و پذیره نویسی پروژه های بزرگ از طریق بورس و سرمایه گذاری مستقیم و غیرمستقیم در بورس انجام می شود.
۵. اطلاع رسانی درباره تمامی مؤلفه ها و مسائل اقتصادی و چگونگی کنترل آنها به جهت عدم تأثیر بر مسائل اجتماعی
۶. آگاهی سازی در حوزه مسائل اجتماعی و کسب مشارکت مردمی
۷. برگزاری همایش ها و کنفرانس هایی در سطح عمومی به جهت کنترل آسیب های اجتماعی
۸. بهره گیری از نظر کارشناسان اقتصادی و اجتماعی به جهت کنترل وضعیت اقتصادی و اجتماعی
- بی هنجاری را بازتولید می کنند. چرخه ناپایداری - بی هنجاری شکل می گیرد و مانع مهمی برای توسعه اجتماعی و سلامت فردی و اجتماعی می شود.
- همچنین به نظر می رسد که ایجاد تعادل نسبی در اقتصاد ما به مسئله ای مهم تبدیل شده است. تغییرات ناگهانی و نارسایی های عمیق در شاخص های مهمی چون تورم، نرخ ارز، صادرات و واردات و بیکاری، اثباتی بر این مدعا و نشان از عدم وجود سیاست های یکپارچه و استوار اقتصادی دارد که سبب شده است. این عوامل از جمله عواملی است که همواره دولت ها درصدد کنترل آنها به منظور رسیدن به اهداف سه گانه تخصیص، توزیع و ثبات اقتصادی می باشند. در ادبیات اقتصاد کلان وجود پدیده های مذکور به عنوان شاخص های بی ثباتی اقتصادی قلمداد می شوند که بر رشد و توسعه اقتصادی مؤثرند. تأثیر تولید ناخالص داخلی بر روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی تأثیر افزایشی و معنادار داشته است؛ در نهایت، سرمایه و اشتغال تأثیر افزایشی و معنادار بر تولید ناخالص داخلی سرانه در کشورهای با درآمد بالا دارد. روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی اجتماعی به عنوان پل ارتباطی می تواند نقش فزاینده ای در انتقال اثر توسعه انسانی به تولید ناخالص داخلی داشته باشد؛ بنابراین، باید توجه ویژه ای به سطوح پیشرفت اجتماعی برای تقویت سطوح نیازهای اساسی انسان، زیرساخت های رفاه، فرصت ها در کشورها شود. توجه به روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی یکی از دغدغه های اصلی سیاست گذاران در جوامع مختلف است که این مهم در اسناد بالادستی نظام و جهت گیری های کلان و راهبردی ایران نیز همواره مورد تأکید بوده است. بی شک اغلب سیاست هایی که موجب رشد اقتصادی می گردد، در نهایت روحیات و باورهای اجتماعی شهروندان شهرهای مرزی را بهبود می دهد.

۶- پیشنهادها

۱. پیشنهاد می شود که از مدیران کارآمد و باتجربه در حوزه مدیریت مسائل اقتصادی استفاده شود تا از این طریق بتوان با ایجاد یک ثبات اقتصادی وضعیت روانی روحیات و باورهای اجتماعی را در جامعه کنترل کرد.
- ۷- تقدیر و تشکر
- از افراد حقیقی و حقوقی و همچنین اساتید و مسئولین دانشگاه آزاد اسلامی واحد بوشهر که در فرایند انجام پژوهش همکاری داشته اند یا به عبارتی یاری رسان به سرانجام رسیدن این پژوهش بوده اند، تشکر و قدردانی می کنیم.

۸- مراجع

- [1] Bruce, C. (2018). Basics of Sociology, Gholam Abbas Tosali and Reza Fazel, Tehran, Samt Publications, 22nd edition.
- [2] Chalabi, M. (2015). Social analysis in the space of action. Tehran: Ney Publishing (in Persian).
- [3] Tavasli, Gholam Abbas. (2021). Theories of Sociology, Nei Publishing House, Tehran (in Persian).
- [4] Rafiei, H., Setare Forozan, A., Ahmadi, S. (2022). Social problems that threaten social health and have priority in Iran. Iranian Social Issues Research, 3(1), 171-195 (in Persian).
- [5] Etemadi Rad, H., Jahanbakhsh, E., & Haqitian, M. (2022). Studying the role of social factors on inflation and exchange rate fluctuations. Iranian Political Sociology Monthly, 5(1), 407-439, doi: 10.30510/psi.2022.288857.1778 (in Persian).
- [6] Rezaei Roshan, Rahmani Firouzjah, Tehranchian, Amirmansour, Mohseni, & Reza Ali (2021). Investigating the impact of human development on GDP with an emphasis on the moderating role of social progress. Social Sciences Quarterly, 28(93), 139-168 (in Persian).
- [7] Wendt, W. R. (2023). Thinking Social Economy from the Social Side: A Mutual Relationship between Social Work and Management in the Social Economy. In Handbook of Applied Teaching and Learning in Social Work Management Education: Theories, Methods, and Practices in Higher Education (pp. 99-112). Cham: Springer International Publishing.
- [8] Garritzmann, J. L., Häusermann, S., & Palier, B. (2023). Social investments in the knowledge economy: The politics of inclusive, stratified, and targeted reforms across the globe. Social Policy & Administration, 57(1), 87-101.
- [9] Svitlana I. (2021). Bibliometric Analysis And Visualization Of Funding Social Housing: Connection Of Sociological And Economic Research. SocioEconomic Challenges, 5(1), 144-153.
- [10] Mumtaz, F. (2012). Sociology of the city, Tehran, Sahami publishing house, second edition.
- [11] Sadrosky, P. (2011). Financial Development and Energy Consumption in Central and Eastern European Frontier Economies. Energy Policy, 39, 999-1006.
- [12] Rocheblau, Anne-Marie and Bourfion, Odile (2012). Social psychology, Seyyed Mohammad Dadgaran, 17th edition, Tehran, Marvarid.
- [13] Zatomka, P. (2015). The trust of a sociological theory. Translated by Fatimah Ghalabi. Tabriz: Translator's Publishing House. Third edition.
- [14] Roche, G. (2012). Social changes. Translated by Mansour Vathouqi. Ni publication. Tehran.
- [15] Kenin, A.H. (2008). Geography of Bushehr province. Tehran: Aine Kitab Publications. First Edition.
- [16] Hosseini, Zairi, & Reihaneh (2021). Identification and analysis of key factors of tourism development of coastal cities, case study: Border city of Bushehr. Journal of Border Studies, 34(9), 105-125 (in Persian).
- [17] Abuli, A., Jafarinia, Gh. & Pasalarzadeh, H. (2022). Analysis of emerging social harms in virtual space and its effect on the feeling of social security, case study: Bushehr city, Marzi Studies Research

Paper, 10(38), 106-87 (in Persian).

[18] Pourbehi, T., Jafarinia, Gh., Shamsoddini, A. (2022). Analysis of the Effects of Social Capital on the Sustainable Environmental Development of the Border City of Bushehr. *Journal of Border Studies*, 9(34), 55-70 (in Persian).

[19] Alijanzadeh Firouzi, Kazemian, Mahmoud, Abdi, Jhaleh, Mesgarpour Amiri, & Mohammad (2021). Investigating the effects of economic and social factors on health in Iran. *Hakim Research Quarterly*, 24(2), 160-171 (in Persian).

[20] Khawaja Naini, Ahmadi Shadmehri, Mohammad Taher, Sabahi, Ahmad, & Cheshmi (2020). Identifying factors affecting the beliefs of influential people in the formation of official institutions of the Iranian economy with a cognitive economic approach. *Economic research (sustainable growth and development)*, 20(1), 1-22 (in Persian).

[21] Bayat Shahprast, F., Abbasi, Kh. (2019). The impact of economics on children's health: a review. *Scientific Journal of researchers*, 18 (3): 3-9 (in Persian).

[22] Shahsawari, & Salmani (2018). Examining the economic consequences of corporate social responsibility (with an emphasis on investment efficiency). *Investment Knowledge*, 7(27), 225-240 (in Persian).

[23] Shahraki, H. and Kayani Ghale Sard, S. (2018). Investigating the economic, social, cultural and political demands of the people of Sistan, the National Conference of Sustainable Development; Approach to the history, culture and civilization of Sistan Province, Zahedan (in Persian).

[24] Yahivi Dizj, J., Mohammadzadeh, Hekmati, Yaqoubi, & Farid Hossein (2018). The relationship between economic and social factors and social damage in selected countries with the approach of generalized moments. *Social Welfare Quarterly*, 18(68), 167-199 (in Persian).

[25] Hosseini Amin, S.N., Seyed Mirzaei, & Idrisi (2017). Social and economic factors affecting the quality of life of Tehrani citizens. *Social Welfare Quarterly*, 17(66), 223-254 (in Persian).

[26] Pohlen, L. (2019). Unemployment and social exclusion. *Journal of Economic Behavior & Organization*. 164, 273-299.